

Syyskasvit järjestelmämuutoksen avaimena – syysrapsitapaus

**Kannattavuutta ja lisää aitoa kasvipeitettä monipuolisten viljelykiertojen avulla
-koulutussarja, Saaristomeren alueen tuottajille**

Osa 1, 13.3. 2025

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Toivon Tila

O-P Ruponen Mv. ja Agrologi

p. 0505824645
some: @opruponen,
#maataloudentulevaisuus

- ▶ Viljelyä
- ▶ Kokeilua
- ▶ Tietotöitä
- ▶ Yhteistyötä

Kuinka kalliiksi??

Mikä ”järjestelmämuutos” ja minkä takia?

”Johtopäätelmä”

“Viljelykellon” kääntämsien seurauksia...

Binntto ruis, 2018 syksy

- ▶ Jatkuvan kasvipeitteisyyden tuomat hyödyt, **eroosion hallinta ja maan kyky sitoa vettä**
- ▶ Pystymme hyödyntämään Lounais-Suomen pitkän kasvukauden
- ▶ Viljelytyön luonne muuttuu, keväällä ei niin hektistä, sesongit pitenee ja samalla väljenee
- ▶ Kuivauskulut pienenevät ja kurassa rypeminen vähenee → pystyy vähentämään märän maan tamppaamista
- ▶ Sosiaaliset edut. Kevästä nauttiminen...
- ▶ Syyskasvit **MAHDOLLISTAVAT** asioita. Ennen kaikkea syyskasvien jatkuvan viljelyn!

Järestelmämuuoksen etuja?

Syyskasvien hyötyjä

- ▶ “Satoi tai paistoi” **kasvukaudella** milloin tahansa, aina joku kasveista hyötyy, vaikka toinen hiukan kärsisikin.
- ▶ Alus-/kerääjäkasvien viljely helpompaa
- ▶ Kevään/alkukesän kuivan kauden tuomat riskit vähenevät
- ▶ Juurimassa isompi kuin kevätkylvöisillä kasveilla, ravinteiden käyttö tehostuu
- ▶ Pellolla operointi (esim. ruiskutukset) onnistuu myös kosteana syksynä. Tämä hieman vierasta kevätkasvien viljelijöille

Miten toimia, jotta järjestelmämuutos onnistusi?

Viljelykäytännöt ajatuksen tasolla:

- Ei kaavamaisia tapoja toimia, **tilanne ratkaisee toimintatavan**
- Kasvata **juuria** (syysvehnä ei niin “vaativa” tämän suhteen kuin muut talvehtivat)
- **Ajoita niin oikein kuin mahdollista**
- Malta mielesi, syyskasvit korjaavat **useinmiten** tilanteen, kasvun edetessä
- Jos tuntuu että jotain kasvuston eteen pitäisi tehdä, niin tee.
Tekemättömyys on yleensä väärä valinta. (Pätee myös kevätkasveihin.)

Miten toimia, jotta järjestelmämuutos onnistusi?

Onnistumisen avaimia 1

Jankkurikylvetty syysrapsi,
joulukuu 2018

- ▶ **Asenne** ratkaisee kaiken
- ▶ Valitse varhimmat mahdolliset lajikkeet (ole lähdekriittinen!)
- ▶ Esikasvit oikein, **viljelykierto kunnossa**
- ▶ Toiminta olosuhteiden ja tarpeen mukaan, muokkaus- ja kylvötapa, lannoitus, kasvinsuojelu
- ▶ Hyödynnä pitkä kylvöikkuna!
- ▶ Laita takarajat kylvöpäiviin lajeittain
- ▶ **Valmistaudu** erityisen hyvin
- ▶ Suunnittele vielä paremmin
- ▶ **Ajoita** kaikki toimet niin oikein kun osaat

Miten toimia, jotta järjestelmämuutos onnistusi?

Onnistumisen avaimia 2

- ▶ Hanki apua, kuski kiireaikaan, lyhytkestoinenkin apu auttaa paljon
- ▶ Osta konepalveluita ja vuokraa koneita, naapurit/urakoitsija/mms
- ▶ Hankin tietoa jatkuvasti lisää
- ▶ Kysyn neuvoa! (laajat verkostot auttavat)
- ▶ Hoida/tarkkaile aktiivisesti koko syksyn ja kesän. **Viljele!!**
- ▶ Kiinnitä hintoja JOS ne ovat hyvällä tasolla!

“Viljelemällä mahdollisimman
paljon syyskylvöisiä/talvehtivia
kasveja!”

Yhtenä niistä syysrapsi...

Ravinteiden käytön ehdoton mestari!

Kuva: 27.3.2021

Syysrapsi, yleistä

- ▶ Ylivoimainen valtaöljykasvi naapurimaissamme Ruotsissa ja Virossa
- ▶ Satopotentiaali jo nyt yli 10 tn/ha (UK, Rothamstedt) Ruotsin ruutusatokisa 2024 +8 tn/ha-sadot!
- ▶ UK ja Tanska kovia rapsimaita, yli 7 tn/ha satoja korjattu hyvinä vuosina maatilatasolla. Skåne lähes samoissa, 4 tn/ha tyypillinen satotaso.
- ▶ Lajikekehitys, panostus ja kilpailu TODELLA kovaa.
- ▶ Kymmeniä uusia lajikkeita joka vuosi markkinoille. BASF, LG, Corteva, Bayer, KWS...
- ▶ Eri tuotantoalueille (UK, Mannereurooppa, Skandinavia, Baltia+“Neuvostomaat” on jalostettu omat “lajikeryhmät”.
- ▶ KEHITYSpotentiaali valtava, koska jalostustyötä tehty vasta n. 30 vuotta (vrt. Syysvehnän 200 v.)
- ▶ Suurina hitteinä nyt mm. “pod shatter resistant” -lajikkeet maailmalla (varisemattomat)
- ▶ Myös muita erikoisominaisuuksia pyritään tuomaan jatkuvasti markkinoille, (taudinkesto)
- ▶ **ERITTÄIN tehokas typenkäyttäjä ja ravinteiden “maastapumppaaja”**

Syysrapsi

- ▶ Vaatii viljelijältä huolellista paneutumista, kuten muutkin erikoiskasvit
- ▶ Sato-odotus on pitkälti verrannollinen taimettumisen ja talven tulon välisestä ajasta JA sen aikana tehdyistä panostuksista/toimista = **kasvien kyvystä tuottaa syksyllä kasvimassaa** (juuri+lehdet)
- ▶ Syysrapsi kykenee kasvattamaan jopa 15-20 tn/ha biomassaa!
- ▶ Vilejlyala V-S n. 1000 ha vuosittain
- ▶ Tyypillinen viljelyala 10-30 ha/tila, Suurimmat alat jo yli 100 ha/tila
- ▶ Viljely ja toimintatapojen kehittäminen Suomessa aloitettu v. 2007, **Ilkka Kouvon** toimesta. 2010 -> oli muitakin jo mukana

Miten se onnistuu (tilakohtaisesti) isossa mittakaavassa

Viljeyshistoria, Toivon Tila

Viljelyyn otettu mukaan syyskasveista:

- ▶ **Syysrapsi 2010**
- ▶ Kumina 2015/2016
- ▶ Syysohra 2015 (kylvetään kun tilanne sallii)
- ▶ Hybridiruis 2017 (tauolla/ei viljellä)
- ▶ Olen viljellyt 14 **puimurilla** korjattaavaa kasvia
 - Kevätkasveja 9 kpl
 - Syyskasveja 5 kpl

Viljelykierto, Toivon Tila

- ▶ Syysvehnä (myöhäinen*)
 - ▶ Syysvehnä
 - ▶ Kumina (kylvövuosi)
 - ▶ Kumina
 - ▶ Kumina 2. satovuosi
 - ▶ Syysvehnä (aikainen*) tai syysohra
 - ▶ **Syysrapsi** (talvituhot paikataan tarvittaessa herneellä)
- Tai herne tässä välissä, lohkon ominaisuuksien yms. mukaan.

- ▶*Huomaa kahden syysvehnälajikkeen taktiikka. Vehnää välillä myös kaksi vuotta peräkkäin, mutta kyntö ja/tai lajikkeen vaihto välissä.
- ▶Nurmea ei ole tarkoituksellisesti kierrossa mukana. En näe sille perusteltua syytä.

Esikasvit ”kautta aikain”

- ▶ Monitahoinen ohra
- ▶ Kaura (aikainen)
- ▶ Syysohra
- ▶ Syysvehnä (aikainen)
- ▶ Hybridiruis

- ▶ Jatkossa ehkä myös kumina??
(saunakukka, jääntikumina...)

- ▶ Kynnetty apilanurmi usein ongelmallinen, itäminen+etanat

Tavoitekoko talveen mennessä

Syysrapsin keskisadot 2010-18 Toivon Tilalla

- 1,7 tn/ha
- 4
- 0,8
- 4
- 3
- 0
- 2,3
- 2,4
- 3

Vaihtelu ollut suurta. Yhdeksän viljelyvuoden, pinta-alan mukaan painotettu sadon keskiarvo oli n. 2,9 tn/ha.

Heikoille sadoille löytynyt lähes joka kerta selitys.

Kiitos mielenkiinnosta ja olkaa aktiivisia!

p. 0505824645

opruponen@gmail.com

SOME: @opruponen

@tvfoorumi

#maataloudentulevaisuus

*"Maatalous on suurin kaikista taidoista, ilman maanviljelystä ei ole kauppiaita, ei runoilijoita eikä filosofeja; vain se, minkä maa tuottaa, on todellista rikkautta."
(Fredrik Suuri)*